

Bijlage Relevante wet- en regelgeving

Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)

Op 14 april 2016 is de Wet VTH van kracht geworden. Hierdoor zijn wijzigingen aangebracht in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en het Besluit omgevingsrecht (Bor). Deze wet brengt met zich mee dat de gemeente aan kwaliteitscriteria moet voldoen voor de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo):

Wabo/omgevingsrecht

Vergunningen

In landelijke wet- en regelgeving zoals de Wabo, Bor en Ministeriële regeling omgevingsrecht (Mor) is bepaald in welke gevallen burgers, bedrijven en instellingen een omgevingsvergunning nodig hebben. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning kan digitaal bij het landelijke omgevingsloket (OLO) ingediend worden. Er geldt daarbij een procedure waarop een besluit volgt voor mogelijk meerdere activiteiten.

Bij vergunningverlening worden activiteiten preventief getoetst. Hierbij worden de wettelijke (indienings-) eisen van onder andere de Bor, Mor en de Wabo gehanteerd. Zo wordt bijvoorbeeld voor de activiteit bouwen getoetst op constructieve veiligheid, gezondheid, energiezuinigheid en welstand. Voor een inrit / uitritvergunning op verkeersveiligheid en bruikbaarheid van de weg.

Toezicht en handhaving

De Wabo heeft een hoofdstuk dat geheel gewijd is aan handhaving. De Wabo is zo opgezet dat er bestuurlijk kan worden gehandhaafd op het bepaalde in de Wabo zelf en op een dertiental andere omgevingsrechtelijke wetten. Het ruime bereik van de Wabo moet leiden tot integralere handhaving¹. Verleende vergunningen, ontheffingen en meldingen worden door toezichthouders gecontroleerd. Daarnaast zijn er toezichts- en handhavingstaken in de fysieke leefomgeving zoals controle op vergunningvrij bouwen, gebruik in relatie tot het bestemmingsplan, etc. Bij de activiteit bouwen is het van belang dat bouwwerken constructief- en brandveilig, bruikbaar en energiezuinig worden gebouwd en voldoen aan de eisen van welstand. De kwaliteit van bestaande gebouwen wordt gecontroleerd, zodat deze voldoen aan wet- en regelgeving. Wat betreft het gebruik van het bouwwerk (wonen of werken) is het van belang dat dit past binnen het bestemmingsplan. Daarnaast wordt op basis van meldingen, klachten en eigen waarnemingen toegezien op illegale bouwwerken, gebruik, leegstand en verrommeling.

Milieu

De milieutaken voor de gemeente worden uitgevoerd door de Regionale uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN). Daarbij geldt wel dat de gemeente altijd het bevoegd gezag is en blijft voor deze taken. De van toepassing zijnde wet- en regelgeving heeft betrekking op milieuwetgeving uit de Wabo, de Wet milieubeheer, het Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer (Activiteitenbesluit) en specifiekere besluiten zoals het Besluit bodemkwaliteit, het Vuurwerkbesluit en het Besluit mobiel puin breken. Namens het college neemt de RUD NHN aanvragen om omgevingsvergunning voor de activiteit milieu in behandeling en beoordeelt zij meldingen in het kader van het Activiteitenbesluit en het Besluit mobiel puin breken. Daarnaast oefent de RUD NHN toezicht uit en, waar nodig, handhaaft zij regelgeving.

¹ Kamerstukken II 2006/07, 30 844, nr. 3, p. 52)

Bij bezwaar- en beroepsprocedures valt de RUD NHN terug op de gemeente. Deze procedures worden gecoördineerd door de gemeente. De vaktechnische input wordt geleverd door de RUD NHN.

De RUD NHN heeft een adviserende rol op diverse gebieden in relatie met milieu: zij adviseert over milieuaspecten bij het opstellen van bestemmingsplannen en het wijzigen hiervan, bij diverse geluidsaspecten, in het kader van externe veiligheid, luchtkwaliteit, etc. Milieuklachten worden door de RUD NHN in behandeling genomen. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld en wordt gerapporteerd over de uitgevoerde werkzaamheden. Beide worden ter informatie verzonden aan de gemeenteraad.

Brandveiligheid

Om de kans op brand in gebouwen, en de gevolgen daarvan, te beperken worden aan gebouwen en het gebruik ervan brandveiligheidseisen gesteld. De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN) adviseert in het geval van vergunningen en meldingen brandveilig gebruik. Dit gebeurt niet alleen bij bouwwerken maar ook bijvoorbeeld bij evenementen. In het geval van omgevingsvergunningen met de activiteit bouwen en brandveilig gebruik gaat het om compartimentering van het gebouw om ontstane branden te isoleren en daarnaast om brandblusmiddelen en maatregelen die ervoor moeten zorgen dat personen in het geval van brand zo snel en veilig mogelijk kunnen vluchten. Ook de controles op brandveilig gebruik worden uitgevoerd door de VRNHN. In het geval van overtredingen wordt in overleg met de gemeente getreden.

Algemene Plaatselijke Verordening (APV)

Vergunningen

In de APV is de gemeentelijke regelgeving op het gebied van leefbaarheid en openbare orde opgenomen. Het gaat met name om onderwerpen en activiteiten die in de openbare ruimte plaatsvinden zoals bijvoorbeeld exploitatievergunningen, (grote) evenementen en overlast. De APV wordt door de gemeenteraad vastgesteld. Niet voor alle zaken is het college het bevoegd gezag. Voor sommige zaken, zoals de exploitatievergunning en seksinrichtingen, is de burgemeester het bevoegd gezag.

Toezicht en handhaving

Het gaat bij de APV veelal om onderwerpen en activiteiten waar burgers direct hinder van kunnen ondervinden. Enkele voorbeelden hiervan zijn geluidsoverlast bij evenementen, loslopende honden en het stallen van caravans en aanhangers. De gemeente ontvangt regelmatig klachten en meldingen van burgers over APV gerelateerde zaken. De toezichthouders nemen klachten in behandeling en zijn in eerste instantie ook verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van verleende vergunningen en ontheffingen.

Drank- en Horecawet (DHW)

Het doel van deze wet is gezondheidsschade door alcohol bij jongeren te voorkomen en verstoring van de openbare orde door alcoholmisbruik onder jongeren terug te dringen. Op 1 januari 2013 is de Drank- en Horecawet zodanig gewijzigd dat de toezichts- en handhavingstaken die uit deze wet voortvloeien overgeheveld zijn naar de gemeente. Meer specifiek geldt dat de burgemeester het bevoegd gezag is voor de DHW. De taken op het gebied van vergunningverlening lagen reeds bij de gemeente. Met de wetswijziging werden de toezichtstaken overgeheveld van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) naar de gemeente. Bovendien is op 1 januari 2014 de DHW opnieuw gewijzigd in die zin dat de leeftijdsgrens voor de verkoop van alcoholische drank aan jongeren verhoogd is van 16 naar 18 jaar. Ook is het verboden voor personen jonger dan 18 jaar om in de openbare ruimte alcoholische drank in hun bezit te hebben en/of te gebruiken.

Vergunningen

De burgemeester is het bevoegd gezag als het gaat om het verstrekken van vergunningen op grond van de DHW. Horecabedrijven waar alcohol verstrekt wordt voor gebruik ter plaatse (bijvoorbeeld cafés, restaurants en sportkantines) mogen niet in werking zijn zonder vergunning. Dat geldt ook voor slijterijen waar sterke alcoholische drank (meer dan 15% alcohol) verkocht wordt. Daarnaast worden er ook ontheffingen verleend, bijvoorbeeld in verband met het tijdelijk verstrekken van alcohol. Dit gaat vaak samen met evenementen. Het toetsingskader voor aanvragen op grond van de DHW ligt vast in de wet.

Toezicht en handhaving

Per 1 januari 2013 is de burgemeester behalve met vergunningverlening, ook belast met toezicht en handhaving op grond van de DHW. Voorheen werd dit uitgevoerd door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Afvalstoffenverordening (AV)

De AV is een gemeentelijke verordening. Hierin staat o.a. de gemeentelijke regelgeving op het gebied van inzameling van huishoudelijk afval.

Havenverordening (HV) De HV is een gemeentelijke verordening. Hierin staat o.a. de gemeentelijke regelgeving op het gebied van havens.

Bijzondere wetten

Vergunningen

Naast bovenstaande worden er ook vergunningen en toestemmingen verleend op grond van bijzondere wetten en lokale regelgeving. Er worden bijvoorbeeld vergunningen verstrekt in het kader van de Wet op de kansspelen (veelal speelautomaten).

Toezicht en handhaving

Het toezicht op parkeren, op grond van de Wegenverkeerswet, gebeurt door de toezichthouders. Ook het toezicht op de kansspelen is bij hen ondergebracht. Het toezicht bij de markt wordt uitgevoerd door de marktmeester.

Toekomstige ontwikkelingen

De landelijke wetgeving op het gebied van het omgevingsrecht is voortdurend in beweging. Het van kracht worden van de Wabo had grote gevolgen voor de uitvoeringspraktijk. Bij de inwerkingtreding van deze wet, in 2010, was al duidelijk dat dit niet de laatste wetswijziging zou zijn. Voor de komende tijd zijn de volgende wetswijzigingen (met gevolgen voor de taakuitvoering) te voorzien. De verwachte ontwikkelingen worden hieronder kort aangegeven. In bijlage 1 worden ze nader toegelicht.

Omgevingswet

Met de komst van de Omgevingswet, naar verwachting in 2021, verandert er veel op het gebied van de fysieke leefomgeving. De wet bundelt diverse bestaande wetten voor onder meer bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. In de Omgevingswet is de inrichting niet meer het uitgangspunt voor regelgeving maar de activiteiten die worden uitgevoerd. Zo wordt het makkelijker om ruimtelijke projecten te starten, zoals woningbouw op voormalige bedrijventerreinen of de bouw van windmolenparken. Onder de Omgevingswet ontstaat meer ruimte voor flexibiliteit, een integrale aanpak en het maken van belangenafwegingen op lokaal en regionaal niveau. De Omgevingswet gaat uit van de eigen verantwoordelijkheid van burgers en bedrijven. Voor vergunningverlening betekent dit waarschijnlijk dat meer activiteiten vergunningvrij worden. De focus zal integraler zijn en nog meer op belangenweging komen te liggen. Het is niet de bedoeling dat het accent komt te liggen op handhaving en toezicht. Tegelijkertijd mag de gemeente de ogen niet sluiten voor het feit dat het niet iedereen gegeven is om juist om te gaan met een grote eigen verantwoordelijkheid.

Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Naar verwachting wordt in deze beleidsperiode de Wet kwaliteitsborging voor bouwen ingevoerd. Kwaliteitsborging voor het bouwen is een samenhangend stelsel van kwaliteitseisen en -procedures waarmee marktpartijen aantoonbaar garanderen dat het te realiseren bouwplan bij oplevering een bepaald kwaliteitsniveau heeft. Het kwaliteitsniveau is gerelateerd aan de bouwtechnische voorschriften van het Bouwbesluit 2012. Dit betekent dat de gemeente, na gefaseerde invoering van de wet, aanvragen voor omgevingsvergunningen bouwen niet meer toetst aan het Bouwbesluit (preventieve toets). Verder zal de gemeente het toezicht tijdens het bouwen niet meer uitoefenen. De opdrachtgever blijft na oplevering aansprakelijk voor zichtbare en verborgen gebreken. Begonnen wordt met de minst risicovolle bouwwerken. Private partijen ontwikkelen methodes voor kwaliteitsbewaking om te zorgen dat aannemers zich houden aan de bouwtechnische eisen uit het Bouwbesluit 2012. Datzelfde geldt ook voor de bouwaanvraag. Deze (gecertificeerde) aanbieders moeten, na afronding van de werkzaamheden, een certificaat afgeven dat overlegd moet worden aan de gemeente. Zonder een dergelijk certificaat mag het bouwwerk niet in gebruik genomen worden. Het wetsvoorstel beoogt een betere bescherming van de consument en heeft als uitgangspunt dat door deze marktwerking de kwaliteit van bouwen beter wordt. Het wetsvoorstel kan uiteraard ook gevolgen hebben voor de benodigde formatie op het gebied vergunningverlening bouwen en bouwtoezicht en ook voor de legesinkomsten.

Verdere deregulering

In de afgelopen jaren zijn door wetwijzigingen de mogelijkheden van vergunningsvrij bouwen vergroot. Ook is het brandveilig gebruik van bouwwerken meestal niet meer vergunningsplichtig, net als milieugerelateerde activiteiten. Het lijkt erop dat het bouwvergunningvrij bouwen nog verder uitgebreid gaat worden. Ook de Omgevingswet zou hiervoor mogelijkheden kunnen gaan bieden. Ook binnen de eigen gemeente bestaat een wens naar deregulering.

Wet kwaliteitseisen kinderopvang en peuterspeelzalen: In de Wet kwaliteitseisen kinderopvang en peuterspeelzalen liggen de beleidskeuzes vast. De gemeente is wel vrij om keuzes te maken in de sanctionering.

Energietransitie

Eind december 2015 is in Parijs het Klimaatakkoord afgesloten. Doel van het akkoord is de klimaatverandering af te remmen, zodanig dat de opwarming van de aard beperkt blijft. Daartoe moet de CO₂ uitstoot drastisch omlaag. Nederland loopt in Europa op dit gebied ver achter. De verwachting is dat er in de komende jaren grote stappen gezet moeten worden om de ambities waar te kunnen maken. Ook in Nederland zal de uitstoot flink naar beneden moeten. Eén van de maatregelen kan zijn dat de bestaande woningvoorraad energieneutraal gemaakt moet worden. Dit betekent dat er ook op bouwgebied veel zal moeten gaan gebeuren, ook zaken die in strijd zijn met de huidige regelgeving op het gebied van omgevingsrecht. Verder zal duurzaamheid en energie in alle besluitvorming een steeds grotere rol gaan spelen. Overigens is reeds in 2013 in Nederland door de SER een Energieakkoord afgesloten. Daarin is aan gemeenten gevraagd prioriteit aan de energiebesparingsverplichting in de Wet milieubeheer te geven.

Aanvullend overzicht

Wet ruimtelijke ordening, Besluit ruimtelijke ordening, Woningwet, Burgerlijk Wetboek, Wet openbaarheid bestuur, Welstandsnota, Bouwbesluit, Asbestverwijderingsbesluit, Besluit Bodemkwaliteit, Wet bodembescherming, Besluit LPG tankstations, Besluit mobiel breken bouw- en sloopafval, Besluit lozen buiten inrichtingen, Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, Wet Milieu beheer, Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer, Activiteitenbesluit, Besluit Risico Zware

Ongevallen, Wet op de economische delicten, Wet op de Kansspelen, Wet geluidhinder, Brandbeveiligingsverordening (Rijks), Handreiking Evenementen en brandveiligheid, Wet Natuurbescherming, Wet Erfgoed, Opiumwet, (voormalige) Wet verontreiniging oppervlaktewater, Verordening op de prostitutiebedrijven, et cetera